

Discursus Prædicabiles, Sive Viridarium Sacrarum Concionum

Paoletti, Agostino

Coloniae, 1677

Dominica XVI. Post Pentecosten. Cum intraret Iesus in domum cujusdam Principis Pharisæorum. Sabbatho manducare panem, &c. Et ecce quidam hydropicus erat ante illum. D. Luc. cap. 14. Argumentum. Avari ...

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55660](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55660)

DOMINICA XVI. POST PENTECOSTEN.

Cum intraret IESUS in domum cuiusdam Principis Pharisaeorum Sabbato manducare panem, &c. Et ecce quidam hydropicus erat ante illum.
D. Luc. cap. 14.

ARGUMENTUM.

Avari vilipenduntur, quia sunt insatiabiles, cum enim habeant naturam hydropicorum, quo plus bibunt, eo magis acuitur sitis, nunquam dicunt sufficere.

Ericus apud Aelium in Dom. 6. fol. 25. 4. col. 4.

Hippoc. 2. de morbis, Tom. 3.

Horat. ad C. Sallust. lib. 2. Ode 2. Siroph. 4.

Filius Dei nullum movebat pedem, nullum elevabat oculum, nullum proferebat verbum, quia malevoli Pharisaei in eum curiosius oculos conjicerent, ut ejus gestus observare, ac calumnias petere possent, & ipsi observabant eum; de Scriba, & Pharisaeo subintelligendum est, qui ad hoc aderant, ut eum potius potuissent reprehendere, duplici videlicet malignitate; ut si ve curaret hydropicum, damnarent illum quasi legis contemptorem, & Sabbathi violatorem, si ve non curaret, arguerent eum impietatis, vel impossibilitatis. Et dum mente accumbere vellet, quidam infirmus, qui pluribus annis gravissimis doloribus hydropitis confectus fuerat se e coram illo sistit, membra ejus tumore inflatissima erant, vultus adeo erat viridis, ac pallidus, ac si sel in faciem fuisset in nativitate ejus perfusum, egre respicitur, ac e visceribus flatus foetorem intolerabilem trahebat. Pars anterior corporis adeo tumebat, ut ter plena aqua videretur, ac in habitis ad mortum redderetur. Medici doctrinae Hippocratis innixi de eo actum proclamaverant. Hydrops letalis est ex necessitate. Et hoc, quia humor aqueus, a quo producit, ac fovetur abigi non potest. Hinc cecidit Vates:

Crescit indulgens sibi dirus hydrops
Nec stemi pellit, nisi causa morbi
Fugit vomu, & aqua sitis albo
Corpore languor.

Sed medicus caelestis, ejus virtuti frustra morbi sese opponunt, apprehensum sanavit eum, os dimisit. Inter omnes homines defectuosos,

nullus, aequo bene ac avarus hydropico comparatur. Hinc ille creditur scripsit.

Injuste parvis epibus speris bonis.
Pecus avaras fallere.
Epote avidae lymphis qui posse beari
Hydropicos excusimet.

Et sicut hydropico, quo plus bibit, eo magis accrescit litis, & redditur inextinguibilis, ita avarus, quo plus argenti, & auri possidet, eo plus possidere appetit, & insatibilis redidit. Avaritia namque accendi quae sunt, praesentium rerum inexplebiles nunquam concupiscere desinat, sed si duplam quaequam habeant, triplam illam student acquirere, triplam naevi, quadruplam appetere incipiunt. Et hinc opinioni maritimi patris factorum Scriptorum concinit, Beda habetibus ait: Proprium est hydropici, quanta magis abundat humore vorantius, tanto amplius sitire: comparatur avari avaro, qui quanto est copiosior aurius, tanto ardentius illius concupiscit. Et Ericus ab Albino Flacco curatus: Sic avarus hydropici sitis est inexplebilis, ut omnia avarum quanta visum multiplicent, qui quo amplius accipit, sic ille aquam ita iste sitis pecuniam. Dionysius Carthusianus. Proprium hydropico est, quod quanto plus bibit, tanto plus sitit: idcirco per eum avari designantur, qui quanto plus rebus acquirunt, tanto ardentius illius sitis ad remperandum inflammantur. Et beatus Dionysius de Cathar. Hydropici infirmitas est aquatica visus corporis, quae cum ingravescit curari nequit, & perit.

augur in sua fuit explicans proferit avaritiam qua
quanti magis augeat pecuniam, & desiderium plus
habere. Et ut ostendat eam esse morbum incur-
rabilem, subdit: Constitutus hic erat ante TESVM,
ut curatio non acciperet, nil aliud sibi poterat esse
remedi, nisi staret ante TESVM. Tandem huic
etiam consentit sanctus Pater Augustinus: Hy-
dropicam recte comparamus divitiis avaro, sicut
etiam in quantum magis abundat humore inordinata,
tanta magis sinit; & iste quantum est copiosior
dicitur, quibus non bene utitur, tanto ardentius
tanta accipit. Videbimus ergo N. avarum
esse hydropicam incurabilem, ac insatiabilem.
Theoriam, ubi experientia clara est superflua
est. Scio praeter avaro medelam non prodesse,
sed frustaneam esse; nihilofcius obligatio
non vult, ut defimus debito charitatis, ergo id
executioni ponamus, ego voce, vos silentio, ac
scilicet.

PARS PRIMA.

Et ecce quidam hydropicus, &c.

O Mnes Scriptores sacri, & profani, ut in-
satiabilem aviditatem, qui semper me-
tant, ne terra pedibus suis subducatur, & luctan-
do det, angustando ferret, conservando o-
mnem nihilum impendit, ostendant, ac declarent
iniquam fatiantur. Quotidie, ait Cicero, aut
fraudat, decipit, possit, patitur, auferit, eripit, aut
sine spolis, avaritiam expilat, aut testamenta ami-
corum expectat, aut aliud quippiam agit, ut ostendat
sua quisque opus esse. Vivit pauper, ut moria-
tur dives, oblectavit Juvenalis:

Maestitia phrenesis,
Vilemque moriatur genti vivere fato?
Nulli est bonus, omnibus malus, sibi pesti-
mus, scipit Publius Sitas: In nullo avarus bo-
nus est, in se pessimus. Et Sanctus Asterius Episco-
pus Amalae: Avarus propinquus est odiosus, sa-
mulus avarus, amicus inutiles, exieris difficile, & vix
estabilis, nimis molestus, uxori malus contuber-
nalis, liberorum parvus atque sordidus educator,
inimicus magnus curator, nocuus interdivus, sollici-
tus & cogitandus, secum ipse loquens, ac disse-
ntans sibi, qui mente exciderunt, & in in-
firmam lapsi sunt. Denique eum omnibus abundat,
tantaque omnium regens ingemisit, presentibus
non fructur, qua abest ante quiritat, propriis
non utitur, & ad aliena oculos adiecit. Qui

sudores fatales ei eliquare vult, aperiendi cru-
menam occasionem praebet, Animam potius an-
helat, quam crumenam solvat. Siti praeter ino-
pia animam agere videret, haustum frigidam non
porrigeret, quia manus contractiores Milone
Crotoniates habet, quem sic depinxit Poeta:

Namquam fraude caret, semper meminit avarus,
Erga inopes surdus, ferrea corda gerit.

Animam jactura aurum lucrari nil curat, Stul-
titia genus est alius fecisse lucrum, & sibi parasse
supplicium. Verba sunt divi Valerii Episcopi Ca-
melenensis. Esto arca sicut repleta, conscientiam
esse vacuum nil facit; denum nil melius facit,
quam dum moritur, vel quando tira la calce.
Unde veteri adagio dictum: Avarus nisi cum
moritur, nil recte facit. Sed qui ejus ingluvies
Tantalica, & aviditates insatiabiles ignorat, ille
a Scripturibus imbuti petat, Ovidius sub meta-
phora hydropici dixit:

Crevorunt & opes, & opum furiosa libido,
Et cum possideant plurima, plura petunt.
Quarere ut absumant, absumpta requirere cer-
tant.

Atque ipsa vitium sunt alimenta vices.
Sic quibus intumuit suffusa venter ab unda,
Quo plus sunt pora, plus sitimur aqua.

Nummorum copia ejus cupiditatis mensura
est, quo amplius illa crescit, & magis haec auge-
tur, sic affert Juvenalis:

Interea pleno cum turgat sacculus ore,
Crescit amor nummi quantum ipsa pecunia
crescit.

Si omnia flumina monetas illi affluerent, si o-
mnes flumines argentum effunderent, si aqua maris
fuisset aurum, tamen ejus siti sedanda non es-
sent sufficientes; Claudianus hoc dicit:

Quo vesamuris, teneas utrumque licebit
Oceanum: laxat rutilos tibi Lydia fontes,
Iungantur solum Cresi, Cyrique Terae,
Nunquam dives eris: nunquam sanabere
quaesit.

Semper inops, quicunque capis

Hinc Justinianus Secundus dicere solebat:
Multi numerum, nemo satis. Multis fuit purei auro
pleni,

Idem ibid.

Idem ibid.
Idem ibid.
Idem ibid.
Idem ibid.
Idem ibid.

Apud
Ronsier.
class. 2.
symb. 63.
fol. 189.
Ovid. lib.
1. Fast. v.
216.

Juven.
Sat. 14. v.
136. f. 121.

Claudian.
lib. 1. in
Furn. f. 2.

Justinian.
Secundus.

Handwritten notes in the right margin, including the word 'licet' and other illegible characters.

Marialis.

pleni, sed necdum possessionum satis est. Idem & Marialis, Fortuna nimis multis dat, satis nulli. Julius Caesar Scaligerus sui non est impotens, quia in contemptum avari exclamet.

propone absumere materiam, nec prius dissipaverit, quam materia defecerit. Avarus necesse est retinere poterit igne vehementior est. Et omnia continuando finibus suis occupat. Et que sint finibus auferat, mox uti alium sortitur vicium. Et qui illius sunt de se rapit, non ea qua retro sunt auerant, sed qua his desunt, que ante prospectu, a uicinis possessa desiderat.

Iul. Cæs. Scab. Eptidor. lib. 4. fol. 179.

Oingluruis, o sicut, o fames habendi?
Nos quousque feret? et sermone quousque noxet?
Et de quodam Scuro infatiabilis ille eruditus sic loquitur.

5. Theophilus Alexandrinus avaro maximum esse similitudinem aliter cum inferno, quia etiam anima omnes eo mergentur, Nonquam dicit sufficit, in sermone mortui non expleret, sed quousque plures susceperit, tanto plures desiderat. Immo et ego enim avaritia me fatiari potest, sed quousque habuerit plus requirit. Et deus Patet Augustinus idem affirmando concludit. Avarus ut inferna dicitur est similis, inferno enim quantuscumque deorum est, nunquam dicit satis est, sic, etiam inferna dicitur conflixerit in avaram, nunquam satiatur.

Titus Serozain del. Ital. p. 2. f. 1068. in Scaur. Avar.

Scaurus habet villas, urbana palatia, nummos, Pinguiaque innumeris pradia bubus erar. Huius tamen assidue major succreuit habenda Nunquam dirivitas exsatiata fames.
Si quis tanto auro quantum ex arario Cæsi sumpsit Alcmaeon filius Lodi Megæalis cum oneraret, hoc nil aliud ipsi quam bolus otii lupi foret. De ipso enim verificatur.

6. Sed tempus est ut Scripturas adeamus. In principio mundi Deus aquas volens assignare locum, hæc verba protulit: Congregentur aquae sub caelo, sunt, et flatum sub iuræ. Et apparuit aqua, per quæ verba terram intellexit. Sed quomodo terra itam ut ab aqua separata est, antequam parere possit? Abulensis respondet, Aqua vana fuit in qualitate, et densior erat quam aqua, et ad speciem aptior. Et S. Eucher. Lugdunensis dicit, Terra idem vocatur arida, quia sicut ignis calorem, et aqua humorem, ita terra naturaliter habet siccitatem. Augustinus, Stenachus opponens, quæ eam radiis solis exsiccatam afficit, afficit Non singulari omnipotentia Dei solum fuit siccata arida terra, sed naturali potestate solis tunc aridissimæ, et attenuandam siccandamque potestatem. Sed divus Anastasius Sainctia alii speculationibus sensu literalis volans per hanc terram aridam iuratum intellegit, qui esto totus sit immeritus inquis bonorum temporalium, ac note in copia auri, et argenti, nihilominus semper aridus est, hoc est avidus, et sitibundus. Et factum oportet, hoc quoque in loco adnotare quod quando cum aqua Deus fecit terram, non appellatur arida, et frugum feram enim, ac fructum fecit Deus hominem, et non aridum, quando autem fuit suffocata ab aquis, que supra eam erant, tunc facta est arida. Et desideria mirabilia, terram in profundo ab aquis suffocatum nominat aridam. Demonstrare videtur, quod quod magis terra avari bonis futuræ meretur, eodem magis siccior sit, ac infatibilior appareat. Hinc Deus ejus naturam perfectam habentem, ut ejus ingluviem, ac cupiditatem deprecet.

Petr. Cost. in del. p. 2. fol. 823.

Mendicem vix unquam impleveris Iri, Multa licet dones, uberiora petet. Sit vel tartareus præsens opulencia Divi, Vel loculus Cæsi, semper avarus eget.

7. Sed relicta profanis Scripturis, animum factorum audiamus. Alterius Præul Avastia hanc sententiam reliquit: Avaritia est non solum mas. hom. pecunia, caterorumque bonorum cupiditate ferere, adversus

D. Aster. Episc. A. Masaph. 1. B. Simon de Cass. fol. 475.

sed universè loquendo qualibet in re plus quam pars est, aut adeo, cupere, et affectare. Sanctus Gregorius Thaumaturgus, Homini pecuniarum cupiditate flagranti nunquam satietas; quamlibet maximam vim argenti qua siverit. Meus beatus Simon Cassia contra hunc abominabilem defectum non inferius aliis mihi eruditè scripsisse videtur, Avarus non contentatur habitis, inhiat acquirendis, nec acquiescit in acquisitione. Si totus mundus esset possessio ejus, non quiesceret animus ejus. Infatiabilis est avaritia, quæ, cum devoraverit iterum ejus, cum biberit ore pleno dirivitas adhuc sitit. Aridatur in nocte doloribus, ut viam inveniat ubi acquiritur.

8. Meritissimè divus Clemens avarum igni comparavit; Sicut ignis quanto magis ligna accendit, tanto amplius accenditur, et in valescit, ita et cupiditas avaritatis, per ea que adipiscitur reficitur, auctior et vehementior efficitur. Confirmat id divus Basilus; Peccatum avaritia ignis naturæ simile, ignis enim postquam incenditum attingit, omnia

S. Clemens Rom lib. 4. recognit.

4. Meritissimè divus Clemens avarum igni comparavit; Sicut ignis quanto magis ligna accendit, tanto amplius accenditur, et in valescit, ita et cupiditas avaritatis, per ea que adipiscitur reficitur, auctior et vehementior efficitur. Confirmat id divus Basilus; Peccatum avaritia ignis naturæ simile, ignis enim postquam incenditum attingit, omnia

eam aridam appellat, Vocavit Deus aridam terram. Idem stabilis Divus Pater Ambrosius: Non hic aridus contenti sunt divites, quia in manibus, & conspectu sunt, sed longe lateque distendunt suas cupiditates: dum sui pecuniarum compendium de alienis quiritur, suspiriosas diffusi sunt. aut cupiditas. Eidem doctrinae plane accedit Rhetor: Vnde quomodo humanum genus non potest habere iura sua, sed longe lateque distendunt suas cupiditates: sed appetit, atque hoc est, quod humanum genus potissimum perdit, quia non vult natura sua mensuram agnoscere, sed semper majora desiderat? & terram aridam? avarum cupidum!

In hydropicam infatigabilem dicit Innocentius Papa. Nam quam constitit sibi finem in habitis, sed juget in habendis. Quis autem fuit unquam primo contentus? cum adspicitur, quod optavit, appetit amplius.

Magnus quid dicit Divus Bruno, quod belluam circa Noe cepit domuncula illa gentes, de quibus dicit Deus: Mansuetula in ea fuerit hominibus, verò parviorum amplitudo, postea multitudine, opum copia non sufficit.

Vult delendam esse, homines sibi hostis crudeliores: insipientia illa mansuetas sua, & non sufficiens estis insipientes sui. S. Basilii; mare non transgredi solent, non egredi suos terminos, solum avarum non admittit cupiditatem suam, aliquam mentem demittit. Mare terminos habet, nec tempeste autem non egreditur, solum avarus nullam civem scribit tempus, non terminos habet, nec succursu non cedit, sed vim, nam amque inimitando, omnia comprehendit, omnia parit, & velut flumina ex parvis initis exorant, deinde paulatim incrementum intolerabile pro se accipit, impetu demum violento, quicquid obicitur, secum trahunt. Ego avari cupiditatem motui naturali comparabo, de quo dicit Philosophi, quod velocius est in fine, quam in principio: decima ad differentiam violenti, qui in fine est tardior, quam in principio, insatiabilis quasi in naturam avari transiit, & ut dicit ille doctus: Quae plura habet ea plura desiderat.

8. Divus Chrysostomus ad populum Antiochenum oratione quadam avaros perstringens, de contentis, eos nomine paradoxi Biliti; avarum vero Bultia nuncupavit. Nomen est graecum, quod ex duabus particulis B, quod graecum, & Avarès; quod famem significat, componitur. Hic Galenus de eo, qui hac invaliditudine laborat ait: quod perpetuo cibum appetit; & ego

in Art. Dominicae.

credo esse eum morbum, qui à multis lepus vocatur; his ergo os aureum avaros comparat. Non ne vides, quos vocant bulimos, quod semper esturimus: morbus enim est, quod medicorum liberitastantur; isti naturae terminos transcendunt, & superflua ac agerent, quantumcumque passi fuerint, non sistant: morbus enim est, & finem ignorat. Et quod praeful Antiochenus avaros, & avaritiam per Bultios intelligat, modernus quidam Ecclesiasticus interpretes teltatur, ergo avari Bultia iantantur, qui ultra mensuram necessitatis naturalis appetunt, quam qui excedit, nunquam satiatur; imò vero habendo, ad avaritiam accenditur.

9. Ad hoc alludens vates regalis dixit: Divites aguerunt, & esurierunt. Haec verba ad incudem non posse examinari credo, & logicus illa duo praedicata: Eguerunt, & esurierunt, non posse convenire subiecto divites diceret, & qui similem propositionem assereret, illi ego esse implicentiam ex adiecto responderem, si divites, quomodo aguerunt, & esurierunt? & si aguerunt, & esurierunt quomodo divites? ego hoc non capio, Cardinalis Bellarminus hoc sic interpretatur: Id est qui divites suorum agere, & esurire caperunt, quia divitiis insatiabiles sunt, & fallaces, & multo variis que periculis exposita. Et Remigius Antiochodensis: Divites: huius saeculi abundantes divitiis, & sibi sufficere credentes, tamen eguerunt illo vero bono foris divites: intus sunt pauperes. Sed Divus P. Augustinus respondet, avaros quantumvis auro, argento abundent, quia tamen parum se possidere putant, nec contenti sunt, ac essent egei continua fame torqueri. Egent ergo, illi divites egent. Quantum habuit quidam, & quis eum satiarit? sic mortuus est egeus, quia plura volebat, quam tenebat. Hinc sanctus Gregorius Thaumaturgus Homini pecuniarum cupiditate flagranti nunquam satietas, quamlibet maximam vim argenti quaesiverit.

10. Tanta est aviditas avari, ut ferme omnia bona fortunae, omnia auri, argenti crebilitia infinitum à divina cunctipotencia non sint factura, ut dicat sufficit dixerim. Cur Deum post opera sextae diei quiescisse, nec aliis novis operibus prosequendis perterrisse putatis? divina quippe potentia erat, nec est limitata, & qualicumque numerus producat, adhuc plures creati possunt, in infinitum quantum ad numerum, & perfectionem. Imò & illa quae de facto producta sunt respectu producibilium nihil sunt. Et argumentari quis posset Deum nimis parum, & tenacem fuisse. Ex hoc quidam modernus dubium mo-

vendit,

D. Ioh. Chryzost. hom. 34. ad pop.

Psal. 39.

Bellar. ibi. n. 10. fol. 176. col. 1. Remig. Antiochod. in 1. Bibl. vet. pp. fol. 689.

D. P. Aug. in ps. 23. conc. 2. l. X. f. 989. D. Greg. Thau.

Bb

Handwritten notes in the right margin, including the word 'licet' and other illegible characters.

10. Hay. in
e. 2. Gen.
23. 2. 44.

Gen. 2.
idem ubi
supra.

B. Simon
de Cass. lib.
3. c. 30. de
avaris.

Hippoc. 7.
de morb.
text 3.
Theoph. 10
c. 18.

Mat. 18.

Mat. 26

Mar. 6. 14

Matth. 15

fradetur: melius illi erat, si natus non fuisset. Avaritia Judae morbus fuit immedicabilis. Rabanus dicit, qui alius criminibus implicati sunt, loquuntur: et ad sanorem mentem redacti sunt: non Judas reatus sui penam dedit. laqueo vitam abiecit, unus avaritia laborabat, cuius simul esset, difficile non excuties. Hinc Divus Chrysostomus in avaros infelicis Judaei successum proponendo invehens dicit: Audiat hoc omnes avari: quippe gravissimo Iuda morbo laboratis, quidam illa cura eo orat, qui non habebat ubi caput suum recineret, et quodam verbo, et speribus instruetur, ut non argentum, non aurum, non duas tunicas habere vellet, et tamen reprimere se non potuit. Plurimi scriptores, quod Petrus verbis avaritiam Ananiam et Saphiram mortuos in terram prostraverit demittunt. Quare sequitur in eodem tuo hanc rem: non est meritis hominum, sed Dei. Verba Apostoli velut fulmen Ananiam et Saphiram deiecerunt. Audient autem quibus haec verba, peccatis, et expiari. Recta iam magna, et observatione digna, magister infelicis, ac discipulus rigidus: Christus in mortuis vix redidit, ac Petrus vivos in necem dedit: edocuit propterea offendentem gratiam facere, septuaginta annis. Et tunc ob simplicem defraudationem, qua totam pecuniam Apostolus non portavit, adeo rigidum se ostendit, ut non potius eum admoveret erroris, ac misericordiam exhiberet avaritiam, ut leges jubent. Misericordia est rigori anteposenda. Petrus Ananiam peccatum elixationem sciebat, vitium sane incurabile, ideo eum emendationis nulla affulget spes, adeo correctionis, et misericordiae vanus fuit: sic Patet. Lorinus: Collegium non necessario praecipere erroris rectorem debere, quando nulla spes est emendationis. Et sanctus Patet Augustinus, Apostolum, qui non scivisset avaritiam eradicanam nullam spem esse, nullatenus eas morti dedit. Sic affirmat. In avaritia enim si avaritiam Petrus percutit, corrigere non potuit, sed cum illum percutit, alios avaros avaritiam minus esse dedit, quam futuri homines. Avaritia. Non sunt superbi, non sunt gloriose, non luxuriosi, non invidiosi, non blasphemus, non detur, non otio, quod est radix omnium malorum dedit, non vindicavit, imo paucos injurias, et adversa tolerant. Jejunia, si recte serventur, sunt casti, frequentant ecclesias, nec in via spirituali tentationem diaboli obstantem experiantur. Et demon nullatenus commoveri erga eos, sed & quidquid boni operantur.

Fradesur: melius illi erat, si natus non fuisset. Avaritia Judae morbus fuit immedicabilis. Rabanus dicit, qui alius criminibus implicati sunt, loquuntur: et ad sanorem mentem redacti sunt: non Judas reatus sui penam dedit. laqueo vitam abiecit, unus avaritia laborabat, cuius simul esset, difficile non excuties. Hinc Divus Chrysostomus in avaros infelicis Judaei successum proponendo invehens dicit: Audiat hoc omnes avari: quippe gravissimo Iuda morbo laboratis, quidam illa cura eo orat, qui non habebat ubi caput suum recineret, et quodam verbo, et speribus instruetur, ut non argentum, non aurum, non duas tunicas habere vellet, et tamen reprimere se non potuit. Plurimi scriptores, quod Petrus verbis avaritiam Ananiam et Saphiram mortuos in terram prostraverit demittunt. Quare sequitur in eodem tuo hanc rem: non est meritis hominum, sed Dei. Verba Apostoli velut fulmen Ananiam et Saphiram deiecerunt. Audient autem quibus haec verba, peccatis, et expiari. Recta iam magna, et observatione digna, magister infelicis, ac discipulus rigidus: Christus in mortuis vix redidit, ac Petrus vivos in necem dedit: edocuit propterea offendentem gratiam facere, septuaginta annis. Et tunc ob simplicem defraudationem, qua totam pecuniam Apostolus non portavit, adeo rigidum se ostendit, ut non potius eum admoveret erroris, ac misericordiam exhiberet avaritiam, ut leges jubent. Misericordia est rigori anteposenda. Petrus Ananiam peccatum elixationem sciebat, vitium sane incurabile, ideo eum emendationis nulla affulget spes, adeo correctionis, et misericordiae vanus fuit: sic Patet. Lorinus: Collegium non necessario praecipere erroris rectorem debere, quando nulla spes est emendationis. Et sanctus Patet Augustinus, Apostolum, qui non scivisset avaritiam eradicanam nullam spem esse, nullatenus eas morti dedit. Sic affirmat. In avaritia enim si avaritiam Petrus percutit, corrigere non potuit, sed cum illum percutit, alios avaros avaritiam minus esse dedit, quam futuri homines. Avaritia. Non sunt superbi, non sunt gloriose, non luxuriosi, non invidiosi, non blasphemus, non detur, non otio, quod est radix omnium malorum dedit, non vindicavit, imo paucos injurias, et adversa tolerant. Jejunia, si recte serventur, sunt casti, frequentant ecclesias, nec in via spirituali tentationem diaboli obstantem experiantur. Et demon nullatenus commoveri erga eos, sed & quidquid boni operantur.

quodam velint, iis hoc permittere videtur. *Præstans paradiso.* Hic duo dubia menti meæ subiunguntur. Primum: si totum sancti latrone celeberrimos, ut Josephus, Joan. Baptista, ac alii Salvatorem comitabantur, cur Chrylostomus solum facit mentionem latronis alterum. si maximus honor paradiso ab ingressu hujus latronis obvenit, maximam gloriam Christus tulit, quod cum comitem haberet. Hoc mihi maximum paradoxum videtur, quod paradysus, ac Filius Dei, ab eo, qui decursu totius vitæ nullum opus meritorium, præter actum unicum contritionis elicit, acquirere gloriam debuerint. Ab aliis scriptis Dei, qui fuerunt potentia sanctitatis, ac non excellentias habuit noster Redemptor, et an non cælo honor & gloria ab illis accretet? abiq; dubio, sed de his non fit sermo, non inicitur mentio eorum, quia nil est rati, vel miri, imò res quotidiana est, quod iusti, qui Deo inediis, macerationibus, observantia præceptorum, cruoris effusione fervierint, Christo excellentias, & honorem paradysus tribuant. Quod ignis ardeat, Sol micet, res est triffillima, nec ullus id miratur. Et sanctus P. August. ait: *Majus enim miraculum est gubernatio mundi, quam saturatio quinq; millium hominū de quinq; panib; & tamen hoc nemo miratur, illud mirantur homines, non quia majus, sed quia rarum est.* Et tamen hic omnis stupor evanescit, omnis admittio cessat. Latro erat avartissimus; hinc in compitis viatores operiebatur, eorum buras expilabat, & tanta erat ejus cupiditas, ut velut bestia in campis ageret cum periculo corporis, & animæ non curaret. Hinc Chrylost. peinde ac admittantibus, quod hic supremo vitæ suæ die affectibus avartitæ valedixerit, ut in triumpho Christi cum aliis beatis sit, stuperet, illius tantum meminit: *Secū latronē adduxit.* Et paradysus tantum, qui ejus dum esset in crucem actus, & à Christo postulari: *Memento mei dum veneris in regnum tuum;* aviditatem ac omnes affectus cupiditatis eradicare valuit, hæc gloria debetur, *Honorem præstans paradysus.* Ac in Christum hæc gloria, quod tantam curationem, avartitiam ab avato eiciens fecerit, redundat, *Quem quisq; honorem Christus Dominus exhibuit paradysus, dum latronem paradysus donavit; sanè maximum, quia docuit hoc factū, tanti faciendum esse paradysum, ut propter eum avari divitias contemnant, & parvipendant, quod quidem multum decorem asfert paradysus: quia ita firmiter adhaerent avari divitiis suis, ut eximum sit*

11. Joluz in conflictu dimicabat, & ut ad viciniam consequendam Sol cursum produceret opus habebat. Sol ergo cursum filiteret in manibus dare decrevit. *Sol contra Gabaon ne moveretur, & Luna contra Jabbon.* Præceptio hinc dicitur dicitur magis facies cæli parvare, ac præterea quosque hostiles phalanges Amorithæorum profleret strimant. *Steteruntq; Sol, & Luna, donec ulcisceretur se gens de inimicis suis.* O magnam stuporem nulla vis nisi divina cursum Solis filiter potest. Et tamen jussio Joluz id præstitit. Sed dum Sol filit, ego in stuporem degeogog. Ne sub quoquoque prætextu militū aliquis in oblatione Jericho aurum, vel argentū latro præcipit. *Vos autem cavete ne de his, qui præcepta sunt quippiam contingatis, & sitis prævaricatores: qui quid auri, & argenti fuerit, Dominus conseruet.* Non obstant, quod hoc mondatum sub reatu peccati mortis, & inimicitia Dei fuerit laum; Acham nihilofecit auro magis, quam gladio affectus, continere se non potuit, quin laminam auream, & bonam summam argenti clam retineret. Quid? jussio Joluz cursum Solis impedire possit, nec cupiditatem avartitæ relaxate valeat? quis majus paradoxum adducit? *JESUS,* doctrina est sancti Ambrosii, *Novæ, qui potuit Solem sistere ne procederet, avartitiam hominum non potuit sistere ne serperet.* Ad vocem ejus Sol stetit, avartitiam non sistit.

14. Sicut spiritus forent avaram ab avarticia deterrere, si res succedat, maximum honorem acquirere, & maxima gloria dignetur. Divus Pater Chrylostomus de triumpho Christi, dum gloriosus Ascensionis die arcem cæli conscendit, spiritus torbeatis, quos e limbo adduxit, hæc verba protulit, *Secum latronem duxit, non confundens calcantibus latronis pedibus paradysum, sed honore*

S. Aug. 11.
4. in D. lo.

lo. de Piv.
11. c. 24
Eccie.

Handwritten notes in the right margin, including the word "licet" and other illegible characters.

facinus sicut contemnant etiam propter ingressum in paradysum.

25. Sed si tenax cordis humani planta insuflata avaritia adeo sit infixa, quae energia rhetorices eam evellere possit? quis medicus adeo sit expertus, ut pharumacum sanans hanc hydropem curare valeat? o avari considerando, quod avaritia in vitae periodo exercitum omnium peccatorum ad eam fomentandam patratorem in vos movebit, hunc defectum abominabilissimum de cordibus vestris eradicare deberetis. Inopis, ait

D. Dion.

Cart. de

rem tent

art. 29. l. 1.

opusc. fol.

627. col. 1.

Idem ibid.

D. Bor. ap.

Dion. sibi.

Innocen.

ap. Dion. ib.

Idem Dion.

symb. Ca.

29. l. Magni.

Dionysius Carthusianus, & avumna, divitiam arvarum tempore mortis, ac deinde aevnaliter comprehendunt: in morte namque omnia sua servans relinquere cogitur, & comitatur eum sua cupiditas, pro qua infernalium penuriam calamitatem, famem, & sitim sortitur, in qua gutta aqua. et ne.atur. An deformitas major in anima repetiti possit avaritia? Avaro nihil est sceleratius, nihil est iniquius quam amare pecuniam: hic enim animam suam habet venalem. Et Divus Bernardus, divitiarum insatiabilis amor longe amplius animam torquet, quam eum suo usu refrigeret. Perpende ait Innocentius ad quot cuncta te avaritia pelliciat. Cupiditas sacrilegia committit, & furta, rapinas exercet, ac praedas, bella gerit, homicidia facit, simoniacum vendit, & emit, inique petit, & rapit, iniuste negotiatur, & foeneratur, instat dolus, & fraudibus, dissolvit pactum, violat juramentum, meminit & falsa testimonia loquitur, & pervertit iudicium. Et si credimus eidem Dionysio, eoque pertingit, quod plus querit, & colit nummum quam Deum, & gratias Magis dedit auro, quam Deo, & si Castolus Magnus ad gloriam Christi dixit:

Christus regnat, Christus vincit,

Christus imperat universis.

Avarus hunc honorem suis nummis tribuit.

Nummus regnat, nummus vincit, nummus imperat universis.

Ac demum illum pro Deo velut Atheus habet, hinc Poeta:

Tot timet esse Deos, quot fert incommoda pauperis.

Esse Deos nullo sperat avaritia.

Impietate minus quam copia peccat egestas.

Illa Deos potuit sustulit illa Deum.

Ergo si nunquam satis derelictibilis, & nunquam detestata avaritia animam in tali statu collocet, cur ergo tam arcte ejus esse confederatos vos ostenditis? aegidum velut hostem pessimum de cordibus vestris eam profrenbite. Ad medicum accielem, ut applicatione pietiosissimi sui sanguinis vestram hydropem cures, recurrite. Ad hoc vos disponetis uti spero, & hujus elargitione elemosina signum date.

guinis vestram hydropem cures, recurrite. Ad hoc vos disponetis uti spero, & hujus elargitione elemosina signum date.

ALTE RA PARS.

16. Licetque satis de siti insatiabili hujus hydropici; sicut & de ejus infirmitate innotabili discutimus. Nunc anatomiam, defectum nonnullos particulares tam infirmi, quam infirmitatis in vestigando insititiam us restat. Quam malè hic hydropicus habet? quot humoribus peccantibus abundat? primo oculos observari volo, de his David: Oculi ejus in pauperes respiciunt, insidiatur in abscondito, quasi leo in spelunca sua. An bene, vel sibi iudicem, necno. Si pauperes observet, ergo bonum est signum, sed si insatit leonis, qui e suo spelco stantentes ut eos lacerat, ac devoret, observat, insidias clam facit, quomodo bonum argumentum deducere poterimus? non spectat pauperes ut is succum, sed num fortuna quid relinquunt ei. quod ab eo confect, non secus, ac avis rapax, quae velans in arcu oculos terrae infixos habet, num quod suo pulcritudine occurrit. Insidiatur in abscondito quasi leo. Exterius illi pauperi familiae se velle succurrere simulat, sed dexterrime, num quid huius rapinis defendere possit volat. Audite Cajetanum: Oculi ejus ad pauperem vocandum spectant, & ad hoc insidiatur in abscondito vi. & deo quasi sit in cubili suo: leo enim in spelunca sua in cubili suo deo lo pro quanto latet: et autem in spelunca abscondendum eum, qui parat transire securum. Sic rapit pauperem trahendo illum in rete suam. Verbo: ex oculis eum esse valde malum concludatur.

17. Ad os, & fauces pergamus, & Anatomiam agat idem David, die, o sancte vates: quomodo valent fauces hujus hydropici an sunt infectae: audite. Devorant plebem meam ut cibum panis, id est bona pauperum: non dicit manducant, sed devorant, in glivies haec est insatiabilis. Et qualis est haec metaphora ut cibum panis? Remus Panis Antiochodotensis id explicat idem affudit quia panis quotidianus cibum est. Et Bellarminus, cum panis quotidianus comidatur, & semper satis, ut panis impie (& quis peior avari) semper. Et cum deo in oratione vexant pro, & nunquam satiantur, id est, quousque rapuerint. Divus Patre Augustinus ad illud dicit Cibum enim panis quotidianus est. Devorant autem populum, quia sua commoda ex illo capunt non re fructu manifestum: immo ad eorum salutem equibus praesunt. Fauces male sunt, nimis sunt infectae, ac mortem aeternam indicant.

18. Forsan manus sanæ erunt, & aliquam
 semel dabunt; Hi potentes eos morti destinant in-
 finitos, qui in febribus acutis aut phrenetide, aut
 paludibus, aut capitis doloribus festucas legunt, aut
 pilis de vestibus evellunt, id malum est, & exitiale.
 Hujus conditionis sunt manus avari, quidom-
 no possunt multum parum a pauperibus decer-
 pants, cum non possunt accipere multum, spicas
 colligunt, & multa bona proximi perdunt, &
 milles cibis alienum rapiunt, ac illud Davidis
 inadaptari potest. In terra injustitias manus
 vestra concinnant, quod ita explanat D. Augu-
 stinus: Iniquitates manus vestra concinnant?
 Sed audite, quid de his manibus sentiat? *va his
 quarum manus comedunt iniquitatem?* manus
 mortis sunt argurium. Sunt instar piscium
 Poliporum, de quibus perhibent auctores,
 quod habent plures manus ad piscandos pisces, &
 dum eos ceperunt, tenacillimè eos stringunt:
 Sic multos iniquos homines, qui ad accipiendum
 plures habent manus. Hinc cecinit Poeta:

*Quisquam in arca tendit aggestas opes
 Avarus, alius ab stultis, negat sibi
 Fraudare alios, sed fraudatur ultimum.*

19. Pectus aperiamus, & cor, num tactum
 fac inspiciamus. Sed quænam sunt hæc rata
 paradoxa; cor hic non reperitur. Qui sit pos-
 sibile, ut homo vivat sine corde N. ne id vobis
 scimit, quia avari sine corde vivunt. Albertus
 Patavinus avarum mortu vicinum, filium opum,
 ac pecuniarum hæredem instituisse recenset. Pa-
 tre tumulato filius arces exploravit, & inter
 numeros cor humanum deprehendit, oblitupuit,
 ac illud abiecit. Altera die arces repetit, & i-
 dem cor invenit, conflatuatur, sacerdotem con-
 sultit, & illud cor sui patris esse audit. *Sepulto pa-
 tre, filius repositoria patris aperit, invenitque
 cor humanum, & cor humanum. Altera die
 repositoria patris visurus accessit, cumque re-
 positum apperisset, iterum cor humanum re-
 perit, quod prius eiecerat, ita perterritus sacerdo-
 tem adit, & secum duxit, remque monstravit.
 Tunc providus sacerdos ait, cor illud patris tui
 est. Quod dum virum quantum pecuniam esset in-
 ventum, post mortem Dei velut ostendere, sed ut
 credas, se esse, eam ad eadem ver. & cor ejus non
 reperimus in eo, igitur aperiens sepulchrum,
 viscoibus sudatis cor mittit in venenum. Sed for-
 ta sit monent esse de avaro particulari, nec in-
 de tanlequi omnes avaros esse ex cordes diocis.*

Id verum est; sed quid dicitis Filio Dei diserte
 dicenti. *Vbi est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum.*
 Hoc sic interpretatur Carthusianus, *Theaurus
 namque est, quod præcipue amatur, colligitur, &
 custoditur. Vbi ergo thesaurus tuus, ibi est & cor
 tuum. Non per se sentiam sed per affectum, inten-
 tionem atque memoriam; Per cor enim desiderium,
 & cogitatio cordis exprimitur. Quod ergo magis
 amatur, hoc frequentius cogitatur, ideo thesauri-
 zantes immoderantè in terra, conversationem non
 habent in celo, neque cor superius, ac divinus est in-
 tentum, sed in sensibilibus pressum, & miserabili-
 ter occupatum est.* Et Divus Pater Augustinus
 avarum sic cum Divo Paulo cor alloqui opina-
 tur. *Quis nos separabis à charitate Christi tribu-
 latio, an angustia, &c. Idem retrorqui avarus
 dicendo in corde suo, Quis nos separabit à cupidi-
 tate auri? tribulatio an angustia, an persecutio?
 possunt & avari dicere auro, propter se occidimur
 tota die.*

20. Viscera avaritiæ esse affixa duo exempla
 ab Athenæo relata manifestè convincunt. A-
 varus quidam fato ad mortus, ne pecuniis avel-
 leretur, eas stomacho iniecit, ac suffocatus est.
 Alterum alter faccum nummis circumfuit, ac
 illo se induenservis ne eo se exuerent, vel cum
 ambulerent (uti mos illius ævi erat) sed ita se ter-
 ra recondere præcepit.

21. Si taliter affectum sit corpus, quo in statu
 sit anima vos imaginamini. Ego eam animæ Ju-
 deæ similem credo. Medici plura assignant iud-
 icia, ex quibus num partus in utero extinctus
 sit, cognoscitur. Unum de certioribus hoc est.
*Pariens oculos caros habet, faciem tumidam, ita
 ut velut à piruita alba detineri videatur. Item
 summum nasum, & labia livida, quæ omnia ar-
 guunt foetum mortuum.* Talis est facies homi-
 nis avari, oculi sunt concavi, & pavidi, color
 vultus est terreus, labia livida, nasus actus, & qui-
 bus non nisi animam gratiæ esse mortuum erui
 potest. Hinc Dionysius; qui detestaretur avari-
 tiam se continere non potuit. *Quæ est ista
 avarorum insania? acquirere aurum, & perdere
 celum, amara venenum & animam morem, sic que
 mercari geboenam?*

22. Sed tandem, quid prædicat David au-
 dianus: *Introibunt in inferiora terra, quo ad cor-
 pus inhumatum, putriam, ac lividum, in ver-
 mes migrabit; vel ut interpretatur Bellaminus.
 In inferno inferiori cogentur perpetuo habitare.
 Tradentur in manus gladii.* Quoad animam,
 quæ orco à demonibus crucianda destinabitur.

*Matt. c. 6.
 D. Dion.
 Cart. in. c.
 6. D. Ma. r.
 f. 25. col. 2.
 l. F.*

*D. P. Aug.
 ser. 50. de
 sanctis.*

*Athenæus:
 lib. 4. c. 8.*

*Hyp. lib. de
 super fecit
 r. 8. Zoroa-
 ser de mõe
 scino con-
 sult. s.*

*Dion. Car-
 de vita &
 rig. Episc.
 l. 1. ar. 3. f.
 69. f. 62.*

lib. 4. c. 8.

Bellar ibi
v. 9 fol.
365.

In inferno inferiori cogentur perpetuo habitare. Tradentur in manus gladii. Quoad animam, quæ creto à demonibus erucianda destinabitur. In inferno non quiescent, multo minus fruuntur bonis terræ, sed tradentur in manus gladii, id est in potestatem tormentorum; supplicia enim ut in stramentis Dei iudicis supremi, & irati in miseris sine cessatione delectationi, partes vulpium erunt. Quoad oves, quas tor ulcus conservant. Et conla-

guineorum quasi vulpes quilibet partem suam sibi vindicare se debet. sed hoc pessimum, & maxime abominandum defectum avaritæ, quod eloquium sufficienter perstringere possit. & magis quidem deturpari verbis, sed non factis, quia descriptior est. & turpiter quam ut ore hominis possit poni. Nil præter dicta addere possunt, nisi quod à me allata umbra sint respectu eorum, quæ alii adferre possent.

DOMINICA XVII. POST PENTECOSTEN.

Accesserunt ad IESUM pharisæi, & interrogarunt eum unus ex eis legis Doctor tentans eum: magister, quod est mandatum magnum in lege?
D. Matth. cap. 22.

ARGUMENTUM.

Malorum est proprietas pallio sanctitatis propria commoda velare.

DUM victoria hæret anceps, ac difficili ter robore manuum, aut vi armorum obtineri potest, experti, ac generosi duces stratagemata, & astus adhibere solent.

Luc. Phil.
Zeno de
Cyri in ph.
1. & de re
equestris.
Io. Seref.
lib. 8. de
nugis cu-
rial. c. 14.
fol. 130.
Onofand.
stratag. c.
23. f. 71.
col. 2.
Val. Max.
lib. 7. c. 4.
n. 2. de ex.

Hinc dixit Lucianus: Laude dignus qui hostem fallit. Zenon nihil utilius in bello doctus. Et Dactus Seresbertensis: stratagema est pars calliditatis egressa, & ab omni reprehensione procul remota. Documentum illud militare Onofandus tanto rigore docuit. Necessarium enim mendacium dici oportet, certamen ubi exitus ingens, ac hostibus deieciendis, suis animandis, mortem ducis inimici clamando fingere licet. Occubuit hostium imperator. Et deia subjunxit: Tantum persape utilitatis adferre suos & hostes iuxta decipere, illos quidem fausto, istos vero luctuoso mendacio. Si credimus Valerio Maximo, Hannibal in prælio, quod contra Romanos suscepit: Antè omnia prævidit, ut Solem, & pulverem, qui ibi vento multus excitari solet, adversum haberet, deinde partem copiarum suarum inter ipsam prælii tempus de industria fugere iussit, quam cum à reliquo exercitu abruptam, Romana sequeretur, truncandam eam ab iis, quos in insidias collocaverat, curavit.

devastaret, Fabii Maximi insensissimi sui hostis nihilominus bonis pepercit, non ob aliam causam, nisi ut apud senatum eum suspectum redderet, & hoc medio proportionato eum imperio privaret. Audite quo astu & stratagemate Colliatides Cirenensis arcem Masquetæ occupavit. Quatuor milites infirmis fixit, gubernatorem rogavit, ut illos admittere vellet, donec convalescerent, se eum remuneratum itaque quatuor generosiores elegit, & cum armis subsecundis quatuor lectis impoluit. Hi postmodum invadentes exercitibus quoque obvios occiderant, & confodalius aperientes portas, arcem obtinuerunt. Galli capitolium Romanum obsederant, nec illud valentes subjugare, victualia defutura credebant, & sic infra paucum tempus fame coactum ad deditionem cogendum, Romani hoc subodorantes, esto victualia defecissent, & ad extremam necessitatem essent redacti, tamen omnem prægem ementis propere resolverunt. Ex hoc obsidentes concluserunt, obsessos victualibus abundare, & obsidionem solverunt. Sic refert Valerius Maximus: Penam enim jacere compluribus ex locis ceperant, quo penam obstruere factos infinitamque frumcuti ab-

Idem Hannibal, dum Italiam ferro, & igne